

Máná giella

GUĐA MÁNU RÁJIS

Veaháš mánát giela birra guđa mánu rájis

- Du mánás lea ollu maid áicat ja fuobmát máilmmis! Geahča máná čalmmiiguin máilmmi ja ane sániid čilget maid oainnát. Fuomášeahkki ovttas stuorráid ja smávváid, visot mii lea gelddolaš!
- Máná ságasta duinna dál juo láhttemiin, jienaiguin ja lihkastagaiguin. Farga máná bulljardišgoahdá jienaiguin mat orrot dego sánit, dego *omdda-da* ja *ta-ta*.
- Du máná dovtagoahdá maid doahpágiid ja dajaldagaid ja dađistaga ipmirdišgoahdá doahpágiid dego geahča ja sániid dego eadni ja áhčči.
- Du máná liiko ságastit duinna, stoahkat *Gos lea bealgi?*, ja álkes lihkastatstohkosiidda dego *Suga, suga, su*.

Hála vaikko man birra

Hála dan birra mii dáhpáhuvvá ja dan birra maid máná áicá ja ain fuomáša. Hála biepmu ja biktasiid birra, hála dan birra maid oaidnibeahhti ja maid máná bargá. Guldal máná, de máná bivdá joatkit ságastallama. Gollat áiggi mánáin.

Oahpa eanet

- Loga eanet „Loga munnje“-doaimmas Sámedikki girjerádjosis: www.samediggi.no
- Jus navddát du máná giella ii ovdán nu mo galggašii, de váldde oktavuoda mana dearvaššvuodastašuvnnain. Don sáhtát maid ságastallat du máná giellaovdáneami birra mánáidgárddi bargiiguin.

Gearddut ja rievdadala sániid

Gearddut máná jienaid, árval sániid mat sulastahttet jienaid nu ahte jienaide šaddá mearkkašupmi. Ná oahppá máná maid sánit mearkkašit. Vuordde gitta dassái go máná vástida jienain dahje lihkastagain ovdal go joatkkát. Nu oahppá máná ságastit.

Stoaga gielain

Lávlo, riibme ja hoaga, stoaga lávlunstohkosiid. Geavat suorpmaid ja juolgesuorpmaid šuđa, cura, šura ja leaikkastala! Luoikkat girjjid ja musihkka girjerádjosis.

Geavat cuoigungirjiiid-mánjii

Cuiggo ja ságas govaid birra. Álggus ii soaitte máná guhkká čuovvut, muhto dađistaga nagoda máná čuovvugoahtit guhkkibuš áiggi. Fuomáš mas du máná berošta ja čuovvul dán. Muital dađis eanet juohke gova birra. Joatke nu guhkká máná berošta.

Hála eatnigielat

Hála, lávlo ja loga iežat eatnigillii. Eanaš mánát máilmmis orrot mánjggagielat birrasiin, ja lea aivve buorin šaddat bajás eanet go ovta gielain.

Máná giella

JAHKÁSAŽŽAN

Veaháš mánát giela birra jahkásažžan

- Mánna geavaha lihkastagaid ja jienaid go muitala juoidá dutnje.
- Vuosttaš sánit leat dávjá dan birra mii dál dáhpáhuvvá, dego guovža, spábba ja geahča.
- Du mánna ádde ollu eanet sániid go máhtta cealkit ja dárbbasa du veahki dulkot ja kommenteret.

Čuovu máná beroštumi

Sáhtát geavahit visot maid oaidnibeahhti ja dahkabeahhti árgabeaivvis ovddidit máná giela. Čilge sániiguin maid mánna áicá juste dál. Go mánna lohka *gea* ja čujuha bussái sáhtát vástidit: *Juo, die lea bussá. Liikot go bussái?* Muite vuordit máná vástádusa.

Fuomáš ja guldal

Go mánna attát fuomášumit ja čájehat ahte guldalat, de mánna dovda ahte don beroštat mas son lohka, lešgo sátni, vai cuoiggoš go dahje man nu eará láhkai eará láhkai gaskkusta juoidá. Go vástidat, de mánna oahppá ságastallat.

Oahpa eanet

- Loga eanet „Loga munnje“-doaimmas Sámedikki girjerádjosis: www.samediggi.no
- Jus navddát du máná giella ii ovdán nu mo galggašii, de váldde oktavuoda mana dearvaššvuodastašuvnnain. Don sáhtát maid ságastallat du máná giellaovdáneami birra mánáidgárdi bargiiguin.

Stoaga gielain

Lávllu, loga riimmaid, stoaga lávlunstoahkosiid. Geavat suorpmaid ja juolgesuorpmaid, jietnadala ja leaikkastala!

Fuobmá ja muital

Muital maid máná guovža dahje vávvá bargá dahje gosa busse olggobealde lea vuolgime. Ságas govaid birra main oidnojit fuolkkit ja skihpárat. Mánna dárbbasa gullat ođđa sániid mángii, iešguđet oktavuodain.

Loga álkes govvagirjiid

Dál sáhtibeahhti geavahit govvagirjiid. Álggus geahččabeahhti ja cuoigubeahhti govaid ovttas. Álkimus lea ahte don muitalat govaid birra, muhto dađistaga logat teavsta girjis. Du girjerádjosis oaččut rávvaga girjiin maid sáhtát luoikkahit.

Hála iežat eatnigiela

Hála, lávllu ja loga iežat eatnigillii. Eanaš mánat máilmmis orrot mánggagielat birrasiin, ja lea aivve buorin šaddat bajás eanet go ovta gielain.

Máná giella

18 MÁNU RÁJIS

Veaháš mánát giela birra 18 mánu rájis

- Ollu mánát dán agis áddejit sullii 200 árgabeaivvesáni.
- Máná geavaha ieš muhtin sániid, muhto sániid mearkkašupmi sáhtá rievddadallat dilálašvuodas dilálašvuhtii.
- Muhtin mánát bidjagohtet oktii sániid cealkkan, ovdamearkka dihte *eatni biila* dahje *gea beana*.

Hálešteahkki ollu

Háleteahkki dan birra maid dahkabeahhti iešguđetge dilálašvuodain.. Muiital mánnái mii dáhpáhuvvá ja čilge sániiguin maid bargabeahhti. Guldal dárkilit maid mánná dadjá. Divtte máná ádjánit ságastallat.

Duođáš ja ovddit dan maid mánná lohká

Go geavahat máná iežas sániid ja lasihat ođđa, de veahkehat máná ovddidit gielas. Jus mánná lohká *namnam*, de sáhtá lohkat: *Juo, dá lea borramuš ja dál mii galgat boraditt*. Dán agis ii leat imaš ahte mánná ii loga sániid riehta. Ále njulge, muhto loga ieš dan rievttis láhkai, dalle mánná oahppá mo galgá dadjat dan sáni.

Oahpa eanet

- Loga eanet „Loga munnje“-doaimmas Sámedikki girjerádjosis: www.samediggi.no
- Jus navddát du máná giella ii ovdán nu mo galggašii, de váldde oktavuoda mana dearvaššvuodastašuvnnain. Don sáhtát maid ságastallat du máná giellaovdáneami birra mánáidgárddi bargiiguin.

Čana sániid mearkkašumi máná iežas máilbmái

Lea álkibut oahppat ođđa sániid maid mánná juo dovdá. Jus oaidnibeahhti gova buvssain, de sáhtát čujuhit máná iežas buvssaide ja lohkat: *Dus leat buvssat, nugo mánás dán girjjis*.

Geahčči govaid, lohkki ja ságasteahkki

Mánás leat dál ollu girjjit maid birra sáhttibeahhti ságastallat. Jeara mánás mii girjjis dáhpáhuvvá ja čana daid máná vásáhusaide:

Maid don jáhkát...? Muittát go...?

Hála eatnigielat

Hála, lávello ja loga eatnigillii. Eanaš mánát máilmmis orrot mánggagielat birrasiin, ja lea aivve buorrin šaddat bajás eanet go ovttá gielain.

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Máná giella

SULLI 3 JAGI RÁJIS

Veaháš mánát giela birra 3 jagi rájis

- Ollu mánát áddejit dál mánga čuođi sáni. Sii bidjet oktii sániid cealkkan ja hálddašit oanehis ságastallamiid.
- Mánná jearrá ollu ja ipmirdišgoahdá mo geavaha sániid ja ahte sáhtá stoahkat daiguin.
- Du mánná muitališgoahdá vásáhusaidis birra ja liiko guldalit go don muitalat.

Fuomášeahkki bustávaid ja sániid

Ovdaskuvlaagis ollu mánát beroštit bustávain ja sániin. Loga ja cuoiggo galbbaid ja gálvooggožiid go du mánná čájehaberoštumi. Fuomášeahkki maid mearkkaid ja symbolaid birrasis ja ságasteahkki maid dat mearkkašit.

Čilge ođđa sániid

Čilge fal ođđa sániiguin dan mii dáhpáhuvá ja dan maid oaidnibeahhti árgabeaivvis. Čilge sániid maid mánná ii ipmir: *Mearra lea muhtin lágan jávri, dušše olu stuorit.* Dahje: *Go mannat mearragáddái, de mii lávggodat mearas.*

Oahpa eanet

- Loga eanet „Loga munnje“-doaimmas Sámedikki girjerádjosis: www.samediggi.no
- Jus navddát du máná giella ii ovdán nu mo galggašii, de váldde oktavuoda mana dearvaššvuodastašuvnnain. Don sáhtá maid ságastallat du máná giellaovdáneami birra mánáidgárdi bargiiguin.

Ságastallagoađe

Ságas dan birra mii dáhpáhuvá beaivi mielde. Čuovvul juoga maid leat gullan dahje oaidnán máná dahkamin ovdaskuvllas ja bivdde máná muitalit eanet.

Eanaš golmmajahkásaččat eai jietnat visot sániid dego mii rávisolbmot. Go gulat sáni mii daddjo eará láhkai, de sáhtá jietnadiit dan nugo galgá, ja de mánná dađistaga dadjá nugo galgá.

Lohkki ovtas

Váldde vierrun lohkat oanehis botta juohke beaivi. Ollu mánáin lea jielat girji maid háliidit lohkkot hui dávjá. Govvagirjiiin lea dál eanet mánggagardánis muitalusat, muhto lea ain dehálaš ságastallat teavstta ja govaid birra.

Bivdde máná ságastallat girjii sisdoalus, ja movttiidahte máná jearrat gažaldagaid muiatlettiin. Go mánná jearrá, bisán, guldal ja hálešteahkki ovtas.

Muitte ahte stoahkan lea máná vuohki oahppat. Nu ahte stoaga, lávllo, muital ja lohkki ovtas. Riibma ja lávlun lea somá. Lohkat girjiiid lea buoremus vuohki oahppat ođđa sániid!

Hála eatnigielat

Hála, lávllo ja loga iežat eatnigillii. Eanaš mánát máilmmis orrot mánggagielat birrasiin, ja lea aivve buorrin bealit šaddat bajás eanet go ovta gielain.